

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K.

Dato: 29. januar 2008
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2006-730-0393
Dok.: JEE40895

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 2, som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 15. januar 2008 vedrørende forslag til retsplejelov for Grønland (L 34), forslag til kriminallov for Grønland (L 35) og forslag til lov om ophævelse af retsplejelov og kriminallov for Grønland og om ændring af forskellige lovbestemmelser i forbindelse med ikrafttræden af ny retsplejelov og kriminallov for Grønland (Ændringer som følge af ny retsplejelov og kriminallov for Grønland m.v.) (L 36).

Lene Espersen

/

Lars Hjortnæs

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 2 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til retsplejelov for Grønland (L 34), forslag til kriminallov for Grønland (L 35) og forslag til lov om ophævelse af retsplejelov og kriminallov for Grønland og om ændring af forskellige lovbestemmelser i forbindelse med ikrafttræden af ny retsplejelov og kriminallov for Grønland (Ændringer som følge af ny retsplejelov og kriminallov for Grønland m.v.) (L 36):

”Ministeren bedes samlet redegøre for, hvordan lovforslagene imødekommer de opfordringer og henstillinger m.v., som fremgår af Grønlands Landstings Lovudvalgs betænkning af 11/11-07. Svaret bedes punkt for punkt forholde sig til de enkelte opfordringer og henstillinger m.v. i betænkningen.”

Svar:

Som det fremgår af pkt. 2.1 i den kommenterede høringsoversigt, har Grønlands Hjemmestyre i sit høringssvar over udkast til lovforslagene om reform af det grønlandske retsvæsen tiltrådt, at lovforslagene fremsættes for Folketinget med de ændringer, som betænkningen fra Landstingets Lovudvalg, der indeholder en række indstillinger og opfordringer, måtte give anledning til at indarbejde.

Justitsministeriets bemærkninger vedrørende de enkelte indstillinger og opfordringer i betænkningen fra Landstingets Lovudvalg fremgår nedenfor. Justitsministeriet har ved brev af 11. december 2007 via Rigsombudsmanden i Grønland sendt de nævnte bemærkninger til Grønlands Hjemmestyre og anmodet om inden udgangen af januar 2008 at modtage hjemmestyrets eventuelle bemærkninger hertil.

1. Retskredsstrukturen

På grundlag af udtalelser fra landsdommeren i Grønland, Kredsdommerforeningen og politimesteren i Grønland opfordrer Lovudvalget til, at retskredsstrukturen genovervejes med henblik på at opnå en vis regionalisering af retskredsene.

Som der nærmere er redegjort for i pkt. 5.3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget om en ny retsplejelov, indebærer den model for den fremtidige retskredsstruktur, der lægges op til med lovforslaget, en vis regionalisering af kredsretternes virksomhed, idet der lægges op til at samle de personalemæssige ressourcer mv. i færre byer.

Som anført i lovforslagets bemærkninger vil Justitsministeriet på baggrund af høringssvaret fra Grønlands Hjemmestyre anmode det foreslåede nye Råd for Grønlands Retsvæsen om som sin første opgave at overveje, om der i lyset af de modsatrettede hensyn, der gør sig gældende, er anledning til at gennemføre en yderligere regionalisering, som indebærer færre retskredse. Et nærmere konkretiseret forslag om at ændre retskredsstrukturen vil i givet fald blive forelagt for Grønlands Hjemmestyre med henblik på, at der herefter vil kunne fremsættes et lovforslag for Folketinget.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.1 i den kommenterede høringsoversigt.

2. Mulighed for forlængelse af funktionsperioden for midlertidige kredsdommere mv.

På grundlag af udtalelser fra landsdommeren i Grønland, Kredsdommerforeningen og politimesteren i Grønland opfordrer Lovudvalget til, at det overvejes at give mulighed for at forlænge funktionsperioden for midlertidige kredsdommere mv. Udvalget henviser navnlig til en udtalelse fra landsdommeren i Grønland, der bl.a. har anført, at kredsdommeruddannelsen ikke kan gennemføres løbende, og at det vil kunne vise sig vanskeligt at rekruttere et tilstrækkeligt antal personer til uddannelsen.

Som anført i pkt. 2.2.1 i den kommenterede høringsoversigt er Justitsministeriet enig med Den Grønlandske Retsvæsenkommission (herefter kommissionen) i, at der svarende til, hvad der gælder efter den danske retsplejelov, bør gælde en fast tidsmæssig grænse for en midlertidig beskikkelse som kredsdommer. I lyset af høringssvaret fra Grønlands Hjemmestyret finder Justitsministeriet dog, at den periode, hvor en kredsdommerstilling kan holdes midlertidigt besat, bør forlænges til 5 år i stedet for 3 år som foreslået af kommissionen, jf. forslaget til retsplejelovens § 17. Det bemærkes, at det i øvrigt bør tilstræbes, at kredsdommeruddannelsen tilrettelægges med henblik på, at behovet for midlertidigt beskikkede kredsdommere begrænses mest muligt. Efter Justitsministeriets opfattelse er der ikke behov for at forlænge funktionsperioden for midlertidigt beskikkede yderligere kredsdommere og hjælpedommere ud over, hvad der er foreslået af kommissionen.

3. Udpegning af en landsforsvarer

Et flertal i Lovudvalget finder, at embedet som landsforsvarer så vidt muligt bør være offentligt, mens et mindretal finder, at embedet af rekrutteringsmæssige hensyn så vidt muligt bør være privat.

Efter § 70 i forslaget til retsplejelov for Grønland kan justitsministeren udpege en offentlig eller privat landsforsvarer til at varetage opgaverne med uddannelse og rådgivning af forsvarere i Grønland. Der er således ikke med lovforslaget taget stilling til, om embedet som landsforsvarer skal være offentligt eller privat. Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at justitsministeren i forbindelse med udpegning af en offentlig eller privat landsforsvarer skal indhente en udtalelse fra Advokatrådet, Landsforeningen af Beskikkede Advokater, Grønlands Forsvarerforening og Retten i Grønland. Den nærmere stillingtagen til, hvem der i givet fald bør udpeges som landsforsvarer, vil således ske efter inddragelse af disse myndigheder og organisationer.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.2 i den kommenterede høringsoversigt.

4. Adgangen til afsoning af kortere varighed i detention

Lovudvalget indstiller, at videreførelsen af den gældende adgang til korterevarende afsoning i detentioner i forslaget til kriminallov for Grønland udgår.

Som anført i pkt. 2.3.3 i den kommenterede høringsoversigt har Justitsministeriet på baggrund af høringssvaret fra Grønlands Hjemmestyre anmodet Direktoratet for Kriminalforsorgen og Politimesteren i Grønland om en udtalelse særligt vedrørende spørgsmålet om eventuelt at ophæve adgangen til at fuldbyrde afsoning af kortere varighed i detentioner.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har oplyst, at det er direktoratets opfattelse, at adgangen til afsoning af kortere varighed i detention som foreslået af kommissionen bør opretholdes.

Efter direktoratets opfattelse vil det henset til den grønlandske geografi og infrastruktur ikke være realistisk at udelukke en sådan anvendelse af detentionerne. Det gælder, selv om der efter lovforslagene indføres nye foranstaltningsformer som samfundstjeneste. Endvidere anfører direktoratet, at der i konkrete sager om anbringelse kan være tale om sådanne

ganske særlige omstændigheder, at man under hensyn til nærhedsprincippet bør imødekomme en ansøgning om kortvarig afsoning i en detention.

Direktoratet er imidlertid enig i, at detentionerne ikke generelt er velegnede til afsoning, og man finder, at antallet af afsonere i detentionerne bør være helt minimalt.

Politimesteren i Grønland har oplyst, at embedet gennem de senere år har tilstræbt at nedbringe antallet af afsonere i politiets detentioner, bl.a. i lyset af tilkendegivelser fra Folketingets Ombudsmand. I det omfang, der er kapacitet hertil i anstalterne, og der i øvrigt ikke foreligger oplysninger, der taler imod, overføres afsonere således til anstalterne.

Det tilstræbes således, at afsoning i detention alene gennemføres i to situationer:

Domfældte, der under sagen har været tilbageholdt i detentionen, og som ikke har været overført til anstalten inden endelig dom, kan påbegynde afsoning i detentionen, indtil anstaltskapaciteten tillader overførsel. Som hovedregel er afsoningen i detentionen i denne situation ganske kortvarig.

Endvidere forekommer afsoning i detentioner efter ansøgning fra den domfældte, men kun, såfremt der foreligger ganske særlige omstændigheder, og foranstaltningen skal i givet fald være af kortere varighed, og pladsforholdene i den lokale detention skal gøre afsoning mulig.

Politimesteren i Grønland er på den anførte baggrund enig med Direktoratet for Kriminalforsorgen i, at det henset til den grønlandske geografi, infrastruktur mv. ikke vil være realistisk at udelukke muligheden for at anvende detentionerne til afsoning.

På den anførte baggrund har Justitsministeriet fundet det rigtigst at udforme lovforslaget som foreslået af kommissionen, således at der fortsat vil være adgang til, at foranstaltninger med anstaltsanbringelse af kortere varighed i særlige tilfælde kan fuldbyrdes i detention.

5. Ajourføring af fortegnelsen over retlige begreber på grønlandsk

Lovudvalget opfordrer til, at der snarest iværksættes en ajourføring af

den fortegnelse over retlige begreber på grønlandsk, der er udarbejdet på kommissionens foranledning

Justitsministeriet er enig i, at fortegnelsen over retlige begreber på grønlandsk bør holdes ajour. Justitsministeriet vil rette henvendelse til politimesteren og landsdommeren i Grønland med henblik på at sikre, at fortegnelserne bliver ajourført.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.3 i den kommenterede høringsoversigt.

6. Nedsættelsen af Rådet for Grønlands Retsvæsen og Det Grønlandske Kriminalpræventive Råd

Lovudvalget finder det væsentligt, at de to råd nedsættes så tidligt som muligt.

Det foreslås, at bestemmelserne i den nye retsplejelov for Grønland om Det Grønlandske Kriminalpræventive Råd og Rådet for Grønlands Retsvæsen træder i kraft den 1. juli 2008 med henblik på, at rådene kan nedsættes og virke en tid, inden reformen af det grønlandske retsvæsen i øvrigt træder i kraft.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.8 i den kommenterede høringsoversigt.

7. Eventuel udvidelse af reglerne om bevissikring ved sager om krænkelse af immaterialrettigheder mv.

Lovudvalget indstiller, at det overvejes at udvide det foreslåede kapitel 52 om bevissikring ved sager om krænkelse af immaterialrettigheder mv. til også at omfatte rettigheder i henhold til landstingslov om kommerciel og forskningsmæssig anvendelse af biologiske ressourcer.

Efter § 6 i den nævnte landstingslov kræver al erhvervelse, indsamling eller undersøgelse af biologiske ressourcer i forskningsmæssig sammenhæng eller med henblik på eventuel efterfølgende kommerciel udnyttelse, at der forud indhentes en undersøgelsestilladelse fra landsstyret. Det fremgår endvidere af § 10, at enhver form for kommerciel udnyttelse af biologiske ressourcer og undersøgelsesresultater fra sådanne kræver, at der forud indhentes en kommerciel licens fra udnyttelsesselskabet. Udnyttelsesselskabet er en virksomhed, der på vegne af landsstyret på kommerciel basis forvalter Grønlands rettigheder over biologiske res-

sourcer. Hvis der sker erhvervelse, indsamling eller undersøgelse af biologiske ressourcer, uden at der forinden er indhentet undersøgelsestilladelse, eller der sker kommerciel udnyttelse af biologiske ressourcer og undersøgelsesresultater fra sådanne, uden at der er indhentet kommerciel licens, kan den pågældende foranstaltes med bøde.

Det fremgår af forarbejderne til den omhandlede landstingslov, at hensigten med reglerne om undersøgelsestilladelse ikke er at afskære nogen fra at indsamle og udnytte de biologiske ressourcer. Hensigten er at kunne styre indsamlingen, så det sikres, at miljøet og naturen ikke lider overlast. Undersøgelsestilladelserne skal endvidere være med til at sikre, at Grønland får den retmæssige andel af eventuelle økonomiske og videnskabelige resultater som følge af indsamlingen.

Det fremgår endvidere af forarbejderne, at hensigten med reglerne om kommerciel licens er at sikre Grønland en retmæssig andel af den økonomiske fortjeneste, der opnås i forbindelse med kommerciel udnyttelse af biologiske ressourcer.

Forslaget til kapitel 52 i retsplejeloven for Grønland er udformet således, at reglerne om bevissikring for det første omfatter en række egentlige immaterialrettigheder, f.eks. patenter. Herudover omfatter reglerne visse typer af overtrædelser, som formelt ikke har karakter af krænkelse af immaterialrettigheder, men som efter sin karakter er nært beslægtet med sådanne krænkelse. Der henvises herved til forslaget til § 701, stk. 2, nr. 7, hvorefter reglerne om bevissikring skal finde anvendelse på sager om ulovlig produktefterligning, jf. § 9 i landstingslov om forbrugerråd, markedsføring, mærkning, priser og forbrugerklageudvalg.

Som nævnt ovenfor er formålet med reglerne om undersøgelsestilladelse og kommerciel licens i landstingsloven om kommerciel og forskningsmæssig anvendelse af biologiske ressourcer navnlig at sikre, at miljøet og naturen ikke lider overlast, og at Grønland får den retmæssige andel af den økonomiske fortjeneste ved udnyttelsen af en sådan tilladelse eller licens. Efter Justitsministeriets opfattelse kan en overtrædelse af reglerne om undersøgelsestilladelse og kommerciel licens ikke anses for efter sin karakter at være så nært beslægtet med krænkelse af immaterialrettigheder, at sådanne overtrædelser bør omfattes af de særlige regler om bevissikring ved krænkelse af immaterialrettigheder mv.

Det bemærkes i den forbindelse, at overtrædelse af reglerne om undersøgelsestilladelse og kommerciel licens som nævnt ovenfor er kriminalretligt sanktioneret, og at politiet i givet fald vil kunne sikre bevismidler mv. som led i behandlingen af en sag om overtrædelse af disse regler.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.6 i den kommenterede høringsoversigt.

8. Oversættelse af visse bestemmelser i den danske retsplejelov til grønlandsk

Lovudvalget finder det principielt uheldigt, at nærmere bestemte forhold reguleres efter reglerne i den danske retsplejelov, der ikke er oversat til grønlandsk. Det indstilles derfor, at de pågældende regler enten indarbejdes i lovforslaget eller optages i et bilag til lovforslaget, således at de er tilgængelige på både grønlandsk og dansk.

Justitsministeriet er enig i, at de bestemmelser i den danske retsplejelov, der henvises til i forslaget til retsplejelov for Grønland, bør foreligge på grønlandsk. Af lovtekniske grunde bør reglerne fra den danske retsplejelov ikke indarbejdes i forslaget til retsplejelov for Grønland eller medtages som et bilag til lovforslaget. Justitsministeriet vil i stedet tage skridt til, at de relevante bestemmelser bliver oversat til grønlandsk og offentliggjort f.eks. på ministeriets eller retsvæsenets hjemmeside.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.3 i den kommenterede høringsoversigt.

9. Efteruddannelse og lønforhold

Lovudvalget opfordrer til, at behovet for opkvalificering eller efteruddannelse af visse af personalegrupperne inden for retsvæsenet kortlægges og tilgodeses. Udvalget opfordrer endvidere til, at der for alle personalegrupper tages skridt til at sikre, at lønforholdene er rimelige og tilstrækkelige til at modvirke rekrutterings- og fastholdelsesvanskeligheder.

Som der nærmere er redegjort for i pkt. 2.4 i den kommenterede høringsoversigt, har Domstolsstyrelsen anført, at styrelsen er indstillet på at arbejde for, at retssekretærernes lønniveau medvirker til at sikre, at retssekretærstillingerne kan besættes med højt kvalificerede medarbejdere. Styrelsen vil således i forbindelse med en reform af det grønlandske retsvæsen revurdere chagestrukturen ved kredsretterne, herunder søge at indgå aftaler om en tillægsstruktur, der tager hensyn til de lokale forhold,

der kan være en barriere for rekruttering og fastholdelse af højt kvalificerede medarbejdere til stillingerne i kredsretterne.

Domstolsstyrelsen er endvidere indstillet på at understøtte initiativer i Grønland, der bliver taget med henblik på at højne det faglige niveau hos retssekretærene. Styrelsen vil således i samarbejde med Grønlands Landsret – og efter reformens ikrafttræden i givet fald Retten i Grønland – bistå med at udvikle kurser målrettet til denne personalegruppe med henblik på, at der kan tilbydes en grundig praktisk og teoretisk orienteret oplæring og efteruddannelse.

For så vidt angår kredsdommernes lønvilkår henvises til pkt. 5.4.1.4 i de almindelige bemærkninger til forslaget til retsplejelov for Grønland.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har anført, at direktoratet er opmærksom på, at en realisering af intentionerne bag kommissionens anbefalinger bl.a. forudsætter, at anstaltspersonalet på en række områder gives mulighed for opkvalificering eller efteruddannelse. Efter direktoratets opfattelse vil der således bl.a. være behov for at sikre, at personalet mestrer de behandlingsmetoder, som de fremover i hverdagen vil skulle bruge med et ændret klientel, og at der er personale, der er uddannet til at beskæftige de domfældte, som ikke har mulighed for beskæftigelse uden for anstalterne under anbringelsen.

Direktoratet er også opmærksom på, at der kan være behov for efteruddannelse af andre personalegrupper i kriminalforsorgen.

Direktoratet for Kriminalforsorgen er endelig enig i, at det er vigtigt at fokusere på lønforholdene for de berørte personalegrupper med henblik på at modvirke rekrutterings- og fastholdelsesvanskeligheder.

Rigspolitiet har oplyst, at Rigspolitiet og Grønlands Politi gennem relevante tiltag vil medvirke til, at det fortsat bliver muligt at rekruttere og fastholde egnede personer til varetagelse af kommunefogedernes opgaver, bl.a. ved at etablere en mere nutidig aflønning af kommunefogederne.

Rigspolitiet har endvidere oplyst, at man for så vidt angår politiuddannede i Grønlands Politi i mange år har ønsket, at disse medarbejdere bliver aflønnet på samme måde som ansatte i politiet i Danmark. Ansatte i Grønlands Politi bliver aflønnet efter reglerne i den grønlandske tjene-

stemandslov, mens dansk uddannede polititjenestemænd, herunder udsendte danske polititjenestemænd i Grønlands Politi, bliver aflønnet efter den danske tjenestemandsløvgivning.

Ved de seneste forhandlinger om aflønning af grønlandske polititjenestemænd er der skabt parallelitet til aflønningen af danske polititjenestemænd, og med virkning fra den 1. april 2007 blev der aftalt ensartede pensionsvilkår for de omtalte personalegrupper.

Det kan endelig oplyses, at et oplæg til den fremtidige uddannelse af polititjenestemænd i Grønland for tiden drøftes mellem Politimesteren i Grønland, Rigsadvokaten og Rigspolitiet med henblik på, at der efter analyse og fastlæggelse af uddannelsesbehovet kan udarbejdes uddannelsesmateriale mv., og at gennemførelsen af uddannelsen planlægges, således at relevante medarbejdere ved Grønlands Politi den 1. januar 2010 i givet fald vil have det fornødne grundlag for at kunne betjene borgerne i Grønland i overensstemmelse med den nye lovgivning.

10. Løbende orientering om status for implementeringen af reformen af det grønlandske retsvæsen

Lovudvalget anmoder Grønlands landsstyre om frem til 2014 at holde udvalget orienteret om status for implementeringen af retsvæsensreformen gennem årlige redegørelser, der også skal afdække ressourcebehov og oplyse om afsatte midler.

Justitsministeriet er naturligvis indstillet på efter aftale med Grønlands landsstyre at tilvejebringe de oplysninger, der er nødvendige for, at landsstyret kan imødekomme denne anmodning. Det bemærkes, at tilvejebringelsen af de nævnte oplysninger mv. nærmere vil kunne drøftes i det foreslåede Råd for Grønlands Retsvæsen, der efter lovforslaget skal varetage koordinationen mellem Grønlands Hjemmestyre og rigsmyndighederne om kriminal- og retsplejelovgivningen, herunder udvikle det lovgivningsmæssige grundlag herfor, iværksætte forskning i forbindelse hermed samt følge de enkelte retsmyndigheders funktion og uddannelsesbehov.

11. Styrkelse af stillingen for ofre for forbrydelser. Forsøgsordning med konfliktmægling

Lovudvalget henstiller, at Grønlands landsstyre implementerer kommissionens anbefalinger vedrørende styrkelse af stillingen for ofre for forbrydelser, og at landsstyret inddrager udvalget i overvejelserne om udformningen af en forsøgsordning med konfliktmægling.

Disse to henstillinger er rettet til Grønlands landsstyre og giver ikke Justitsministeriet anledning til bemærkninger.